ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
09.09.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Impressio.bg

√ **Книгите отново намериха своя дом в центъра на София - "Алея на книгата" 2026 е открита**

Повече от 150 български издателства представят своите заглавия, придружени от богата културна програма с литературни срещи, премиери и събития за различни поколения читатели

С официална церемония в Литературния кът в парка пред НДК на 7 септември беше открито тазгодишното издание на "Алея на книгата - София".

Събитието постави началото на седем дни, в които центърът на столицата се превръща в пространство за срещи между книги, автори, издатели и читатели. Повече от 150 български издателства представят своите заглавия, придружени от богата културна програма с литературни срещи, премиери и събития за различни поколения читатели.

Официалната церемония събра представители на държавни и местни институции, културния сектор, бизнеса и граждански организации. Сред официалните гости бяха министърът на образованието и науката проф. Георги Вълчев, председателят на Комисията по култура и медии в Народното събрание Антон Кутев, заместник-кметът на Столична община в направление "Култура и туризъм" Ирина Дакова, кметът на район "Триадица" Димитър Божилов, директорът на дирекция "Култура" на Столична община Дончо Христев, изпълнителният директор на Националния дворец на културата Ия Петкова, председателят на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България Румен Радев, директорът на Столична библиотека д-р Марчела Борисова и директорът на Форум за гражданско участие Мирослав Цеков.

Председателят на Управителния съвет на Асоциация "Българска книга" Петя Господинова даде официалния старт на тазгодишното издание с послание за мястото на българската литература не само у нас, но и извън пределите на страната.

Важни обществено-икономически и политически теми

bTV

√ **Дунав продължава да пресъхва: Нови понижения в целия български участък**

Това показват данните на Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав“

Продължава минималния спад на нивото на река Дунав през последните 24 часа по отделните постове.

Това показват данните на Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав“.

В целия български участък на реката се регистрират понижения, които варират между 4 и 1 см, като най-голямо е при водомерен пост Русе.

По информация на дирекция „Речен надзор“ през последните 24 часа няма нови плавателни съдове които да са заседнали в или извън корабоплавателния път.
Остават в сила всички ограничения в газенето на плавателните съдове за целия участък на реката.
Хидроложката обстановка остава усложнена.

√ Италия предлага да няма такси за дигитални плащания под 10 евро

Дигиталното евро представлява дигитална форма на плащане, която се очаква да допълни паричните средства

Италия предлага изключение от търговските такси за дигитални плащания в евро под 10 евро - мярка, която би била в полза на малкия бизнес. Това става ясно от източници и документи, с които Euronews се е запознал. Предложението е прието положително от общността на централните банки, по-специално от Европейската централна банка (ЕЦБ), съобщи източник от банковия сектор пред Euronews.

Дигиталното евро представлява дигитална форма на плащане, която се очаква да допълни паричните средства. ЕЦБ се стреми да бъде готова за евентуална първа емисия през 2029 г., ако необходимата регулация бъде приета тази година. Тъй като Европа до голяма степен разчита на базирани в САЩ платежни системи, ЕС търси по-голяма стратегическа автономност в сферата на плащанията, а дигиталното евро се разглежда като едно от възможните решения.

Новата валута ще има статут на законно платежно средство, което по принцип ще задължава търговците да я приемат, с определени изключения. Затова законодателите обсъждат как да бъдат разпределени таксите между участниците на пазара, така че малките търговци да не бъдат ощетени от приемането на дигиталното евро. Т.нар. „модел на компенсация“ е сред най-деликатните въпроси в преговорите в Брюксел, наред с „лимитите за държане“ - максималното количество дигитални евро, което може да бъде съхранявано в портфейл.

„Предложението е ограничение на таксата за обслужване на търговците до 0,02 евро за транзакции с ниска стойност, приложимо особено за малките търговци. Но ние сме отворени да обмислим нулева нетна такса, тъй като де факто това би бил резултатът така или иначе“, заяви пред Euronews дипломат от ЕС, пожелал анонимност. „Подобно решение би опростило и рамката“, добави той. Според вътрешни документи, видени от Euronews, схемата за такси ще бъде временна, което ще даде възможност на ЕЦБ да събере достатъчно данни и при необходимост да предложи нов модел.

Необходимостта от по-добри данни за таксите при плащанията беше подчертана и от Европейската сметна палата. В свой доклад от 2025 г. тя установи, че Европейската комисия не разполага с достатъчно информация за таксите и разходите за търговски услуги, за да може ефективно да следи въздействието на съществуващите ценови интервенции на пазара на плащания.

Други документи от преговорите показват, че малките търговци обикновено плащат по-високи такси от големите компании заради по-слабата си позиция при договаряне с международните платежни схеми. Тези схеми са трудни за отказване, особено когато са широко използвани, а според анализ на ЕЦБ малките търговци могат да плащат три до четири пъти повече такси от големите.

Предложението ще бъде обсъдено от държавите членки, Европейския парламент и Европейската комисия в рамките на следващия кръг от преговори в Брюксел, според вътрешен документ, видян от Euronews. Преговарящите ще се срещнат отново в Брюксел в четвъртък, 10 септември, за да проведат допълнителни дискусии.

√ Google предупреждава за по-лошо качество на онлайн търсенето в Европа заради промени за избягване на глоби от ЕС

Американският технологичен гигант беше глобен през юли с 460 млн. евро

„Гугъл“ (Google), който е собственост на „Алфабет“ (Alphabet), въведе днес промени в резултатите от онлайн търсенето си в Европа, за да изпълни изискванията на антитръстовите регулаторни органи на ЕС, предаде Ройтерс. Според компанията обаче промените ще влошат услугата за потребителите на Стария континент и ще увеличат разходите за европейските компании.

Промените бележат най-значителното влошаване на качеството на услугата в 28-годишната история на най-популярната интернет търсачка в света, заяви представител на „Гугъл“ пред Ройтерс.

„Гугъл“ отбеляза, че ЕС представя промените като начин за създаване на по-равнопоставени условия за компаниите, които рекламират. Според компанията обаче на практика промените дават предимство на сайтовете за сравнение на цени, известни още като вертикални търсачки (специализирани търсачки, които търсят информация само в определена област -

бел.ред.) Те са свързани със сектори като хотелиерство, авиокомпании и ресторанти и включват компании като „Експидиа“ (Expedia), „Букинг.ком“ (Booking.com) и др.
Тези сайтове ще заемат по-предни позиции в резултатите от търсенето в сравнение с компаниите от същите сектори, които присъстват само с линк към уебсайта си, телефонен номер и адрес.
Американският технологичен гигант беше глобен през юли с 460 млн. евро заради това, че е давал предимство на собствените си услуги в резултатите от търсенето в категориите за пазаруване, хотели, транспорт и спорт. Това е нарушение на Закона на ЕС за цифровите пазари (DMA), който има за цел да ограничи влиянието на големите технологични компании.
Европейската комисия даде на „Гугъл“ 60 дни, за да изпълни изискванията на Закона, а ако това не се случи компанията може да бъде подложена на периодични финансови санкции в размер на до 5 на сто от общия ѝ световен оборот, предаде БТА.
Обновените резултати от търсенето ще показват една специализирана търсачка най-отгоре на страницата, последвана от още две, но с по-малко информация. Под тях например ще се появява хоризонтална лента с хотели, авиокомпании и ресторанти, от който ще бъдат премахнати ключови функции като показването на цени в реално време. Подреждането ще се определя от алгоритъма на „Гугъл“.
„За да изпълним изискванията на Закона на ЕС за цифровите пазари, правим значителни промени в търсенето в Европа“, заяви Ник Фокс, старши вицепрезидент на „Гугъл“, отговарящ за знанията и информацията в изявление пред Ройтерс.

БНТ

√ Изтича срокът за подаване на документите на партии и коалиции за президентския вот

За инициативните комитети крайният срок е 14 септември

В 17.00 часа изтича крайният срок за подаването на документите на партиите и коалициите за участие в президентските избори на 25 октомври.
До момента в ЦИК са постъпили документи за регистрация на 8 партии и 6 инициативни комитета.Партиите са "Възраждане", "Правото", "Движение за права и свободи", "Българска социалдемокрация - Евролевица", "Народна партия истината и само истината", "МЕЧ", "Величие" и "Българска социалистическа партия".
А инициативните комитети издигат независимите кандидати за президент и вицепрезидент Росен Миленов и Иван Иванов, Искра Недева и Стоян Георгиев, Иво Лулчев и Стефан Попов, Методи Бъчваров и Ленин Станоев, Иванка Цветанова–Петкова и Панайот Кючуков, Лъчезар Аврамов и Ивайло Атанасов.
Заявленията и документите на инициативните комитети ще се приемат до 14 септември. Тези, които получат регистрация за вота имат срок до 22 септември, за да внесат за регистрация своите кандидати за президент и вицепрезидент.
Ден по-късно, на 23 септември, чрез жребий, ЦИК ще определи поредните номера на кандидат-президентските двойки в бюлетината.

√ Пропаднала реколта: Сушата в Европа се отрази тежко върху добивите от царевица

Унгария, която обикновено изнася царевица, тази година ще се наложи да разчита на внос

Екстремната и продължителна суша това лято нанесе исторически загуби на европейските земеделци. Щетите от липсата на дъжд са най-видими сега - по време на събирането на реколтата. Изправени пред пропадналите си посеви, фермерите в две от основните страни производителки на царевица - Унгария и Румъния - си спомнят за годините с реколти, които от днешна гледна точка изглеждат почти невероятни.
Блокове с царевица докъдето поглед стига. На прага на жътвата, унгарският фермер Кароли Ковач няма илюзии за реколтата. Проверката на изсъхналите стръкове показва, че кочаните са изключително малки и зърното по тях не е много.
Кароли Ковач, фермер от района на Хайдусобосло: "За съжаление това поле е пострадало от сушата на 90-95 процента."
Доскоро царевицата е била основната култура в източна Унгария. Почвата е предлагала добри хранителни вещества и най-важното - имало е достатъчно валежи.
Кароли Ковач, фермер от района на Хайдусобосло: "Една година прибрахме 17 тона от хектар. Когато приключихме жътвата не можахме да повярваме. Беше някъде около 2020-та, но тогава паднаха 1000 мм дъжд, а сега са почти нула."
Зачестилите суши карат все повече фермери да се отказват от отглеждането на царевица. Унгария, която обикновено изнася, тази година ще се наложи да разчита на внос.

Тамаш Петохази, председател на Асоциацията на унгарските зърнопроизводители: "Вече виждаме, че ще можем да произвеждаме само около половината от нужната ни царевица. В средносрочен план всеки трябва да помисли какво му е рентабилно и какви други възможности има."
Ковач продължава да сади царевица, за да храни кокошките в собствената си ферма. Реколтата може да е лоша, но перспективата да купува царевица на цени по-високи от себестойност не е по-добра. Но вече обмисля дали да не я изостави и да започне да произвежда паста.
В съседна Румъния, няколко сухи години вече са накарали Стефан Морару да замени царевицата със слънчоглед, който изисква по-малко вода. Инвестирал е и в системи за напояване. Но среща ново предизвикателство.
Стефан Морару, фермер от района на Кълъраш: "Природата не ни помага. Ниските нива на Дунава пресушиха каналите в средата на юли. Въпреки инвестициите, насажденията са в застой. Нуждаем се от вода, а е все по-трудно да я осигурим."
Производството на царевица пада в цяла Европа. Последната прогноза на Европейската комисия от август е за очаквана реколта от малко над 50 милиона тона - една пета под обичайните количества и най-слабата реколта от две десетилетия насам.

√ Европейските банки местят златото си от Северна Америка заради нарастващата геополитическа несигурност
Европейските централни банки местят злато на стойност милиарди долари от Северна Америка. Причината - нарастващата геополитическа несигурност кара държавите да преосмислят къде съхраняват националните си резерви. Този месец Нидерландия обяви, че е трансферирала своето злато от Канада и Съединените щати обратно в Европа. Преди нея и Франция предприе подобен ход. Къде отива европейското злато и защо?
Преди почти век европейските съюзници евакуират златото си в Америка, за да го опазят от нацистите. Сега си го връщат обратно със сложни финансови и логистични операции. Най-големите европейски икономики вече репатрираха своите кюлчета.
Нидерландия си върна 86 тона злато от Съединените щати и Канада, Франция - 129 тона, а Германия още през 2016 година трансферира над 200 тона.
Миналата седмица Централната банка на Нидерландия обяви, че е завършила репатрирането на злато.
Централна банка на Нидерландия: "С оглед на нарастващото геополитическо напрежение, Централната банка на Нидерландия засилва своята готовност за кризи. Подобряването на ликвидността и търгуемостта на нидерландските златни резерви е част от тази подготовка."
86 тона за над 10 милиарда евро са прехвърлени по два начина - с продажба на кюлчета в Ню Йорк и купуване в Лондон, с физически транспорт са прехвърлени 27 тона за близо 4 милиарда евро. Франция също си върна всички резерви, съхранявани в Съединените щати. Продадени са по-старите кюлчета, които не отговарят на съвременните стандарти.
Ерик Моне - професор в Парижко висше училище по икономика: "Официалната причина е просто да се коригира стандарта за качество, но са видими и още две причини - геополотически и суверенни. Централните банки преосмислят важността на златото на фона на нарастващото недоверие към американския долар заради настоящите политики на Съединените щати."
5 пъти е нараснала цената на ценния метал за последните 20 години - първият пик е по време на финансовата криза през 2008 г., а в началото на тази година за първи път трой унция достигна рекордните 5000 долара.
Геополитическата несигурност кара държавите да купуват злато, но съхранението му е скъпо, особено за по-малките централни банки.
Банката на Англия се оказва един от най-предпочитаните трезори. Под 300-годишната сграда в Централен Лондон се съхраняват около 400 000 кюлчета за над 230 милиарда евро.
Тенденцията не се наблюдава само в Европа. През последната година 10% от централните банки по цял свят са променили локациите на златните си резерви.

Мениджър

√ Цените на петрола растат за четвърта поредна сесия, сортът Брент се доближава до 100 долара за барел
Цените на петрола се повишиха за четвърта поредна сесия, като в ранната търговия в сряда спечелиха поскъпнаха с около 1 долара за барел, след като подновените атаки в Близкия изток засилиха опасенията относно прекъсванията на доставките, пише Ройтерс.

Към 09:00 часа българско време сортът Брент поскъпна с 1,03 долара, или 1,05%, до 98,95 долара за барел. Цената на американския лек суров петрол WTI се повиши с 0,85 долара, или 0,91%, до 93,88 долара за барел.
Цените на суровия петрол Брент скочиха с една четвърт от началото на август, тъй като надеждите за трайно разрешаване на шестмесечната война между САЩ и Иран отшумяха и боевете се разпалиха отново, като цените бързо се приближиха до ключовата граница от 100 долара за барел.
Войната в Близкия изток ескалира допълнително във вторник, като подкрепяните от Иран хуси в Йемен предприеха удари срещу няколко саудитски града, което въвлече съюзника на САЩ още по-навътре в конфликта.
Американските сили ударихa множество ирански петролни танкери, а Иран атакува американска база в Йордания.
„Последните събития само засилват виждането, че все още сме далеч от рестартиране на мирните преговори. Междувременно пазарът вероятно ще продължи да отчита значителна рискова премия“, посочиха анализатори на ING в бележка.
Последните атаки заплашват да задълбочат прекъсванията на доставките на петрол от Близкия изток, които вече са напрегнати от удари по регионалната енергийна инфраструктура и ключови корабни маршрути.
Въпреки че Саудитска Арабия е отклонила част от износа си далеч от Ормузкия проток, всякакви продължителни атаки срещу кралството биха могли да усложнят усилията за поддържане на потока на суров петрол към световните пазари, отбелязаха анализатори.
„Атаките на Иран срещу саудитски енергийни съоръжения и последвалото унищожаване на пет ирански танкера породиха опасения за ново продължително прекъсване на доставките на петрол“, посочиха анализатори на OCBC в бележка до клиенти.

Румъния засилва обмена на ток с България до 2035 г.
Националният регулаторен орган в областта на енергетиката на Румъния (ANRE) одобри стратегически план за развитие на електропреносната мрежа до 2035 година. Това се посочва в съобщение на регулаторния орган, публикувано в интернет.
Документът определя инвестиционните приоритети на държавния национален оператор „Транселектрика“ през следващото десетилетие. Сред тях е и увеличаването на трансграничния капацитет с България и Унгария.
Планът включва 117 инвестиционни проекта, 25 от които са изцяло нови обекти. Те обхващат модернизация на съществуващи електропроводи и подстанции, завършване на националния енергиен пръстен, както и цялостна цифровизация на електроенергийната мрежа, предава БТА.
„Одобрихме план, който не е просто списък с инвестиции, а ангажимент да подготвим електропреносната мрежа на Румъния за енергийната икономика на следващото десетилетие. Целите са повече производство на енергия от възобновяеми източници, повече мощности за съхранение и по-малко блокажи в системата“, отбелязва председателят на Националния регулаторен орган в областта на енергетиката на Румъния Джордже Никулеску.
Той подчертава, че последните събития ясно показват необходимостта от достатъчен трансграничен капацитет, особено в моменти, когато националната система се нуждае от спешен внос на електроенергия. Според Никулеску целта вече не е просто покриване на европейските квоти, а осигуряване на максимално възможен обменен капацитет.
През 2024 година степента на междусистемна свързаност на румънската електроенергийна система е достигнала 18,5%, което надвишава европейската цел от 15 на сто. Въпреки това мониторинговите доклади за настоящата година сочат, че целите за увеличаване на минималния наличен капацитет за търговия с ток до 70% от капацитета на критичните мрежови елементи все още не са изпълнени по границите с България и Унгария.
Заради това забавяне националният регулатор е задължил „Транселектрика“ да изготви програма за ускоряване на проектите в срок от 30 дни. Изпълнението ѝ ще бъде наблюдавано строго на всяко тримесечие. Програмата ще интегрира съвременни технологии, включително динамично определяне на допустимото натоварване на електропроводите и използване на проводници с висока работна температура за максимално повишаване на капацитета.
Новият десетгодишен план на Румъния превръща в конкретни проекти редица ангажименти по Европейския десетгодишен план за развитие на мрежата и Националната енергийна стратегия. Осем от заложените обекти представляват проекти от общ европейски интерес.
Сред ключовите инициативи са проектът за междусистемна връзка Румъния - Унгария, както и проектът за интелигентна електроенергийна мрежа CARMEN, който ще въведе технологии за автоматизация и управление на енергийните потоци.

Очаква се новата рамка да подготви инфраструктурата на страната за сериозно разрастване на възобновяемите източници и още по-дълбока интеграция с европейския електроенергиен пазар.

√ Опасенията за инфлацията доведоха до спад на фондовите борси в Европа*

Водещите европейски борсови индекси регистрираха понижения в ранната търговия във вторник, тъй като по-високите цени на петрола подхраниха опасенията за инфлацията и тревогите, че война в Близкия изток може да наруши доставките, предаде Ройтерс.

Общоевропейският индекс STOXX 600 отчете спад от 1,42 пункта, или 0,22%, до 648,48 пункта. Германският показател DAX се понижи с 92,22 пункта, или 0,35%, до 25 914,31 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 загуби 4,62 пункта от стойността си, или 0,04%, достигайки ниво от 10 817,51 пункта. Френският измерител CAC 40 записа спад от 23,19 пункта, или 0,28%, до 8 282,96 пункта.

Novartis беше водещият губещ в STOXX 600 със спад на акциите 9,36%, след като швейцарският фармацевтичен производител заяви, че клинични изследвания в късен етап на лекарство за миотонична дистрофия не са успели да постигнат първичния си краен резултат. Разочарованието следва друг внимателно наблюдаван неуспех, обявен в понеделник, когато експерименталното лекарство срещу холестерол на компанията също се провали в клиничния изследвания в късен етап.

„Това създава ниво на разочарование, що се отнася до акциите... но нека не забравяме, че те имаха солидна година досега... преди този последен спад вчера и днес. Имахме солидни печалби“, коментира Фиона Чинкота, старши пазарен анализатор в Stone-X.

Банковият индекс SX7P се понижи с 0,70%, добавяйки натиск върху основния индекс.

„Това е свързано с общите перспективи за икономиката на еврозоната и въздействието на по-високите цени на петрола“, каза Чинкота.

Енергийният индекс SXEP се повиши с 0,66% на фона на поредното поскъпване на цените на петрола, след като Иран заплаши да отмъсти на всякакви нови атаки с удари, насочени към енергийната инфраструктура в Персийския залив, включително американските петролни и газови интереси.

По-високите цени на петрола отново разпалиха опасенията за инфлацията, предизвикайки глобална разпродажба на облигации миналата седмица и засилвайки очакванията, че централните банки може да се наложи да запазят по-строгата парична политика за по-дълго време.

Инвеститорите очакват Европейската централна банка да повиши лихвените проценти с 25 базисни пункта в четвъртък, като вниманието се насочва и към данните за инфлацията в САЩ, които ще бъдат публикувани по-късно тази седмица. Докладът за инфлацията следва по-силни от очакваните данни за работните места в САЩ, които засилиха залози за ново повишаване на лихвите от Федералния резерв този месец.

Междувременно Акциите на Sandoz поскъпнаха с 0,5%, след като швейцарската фармацевтична компания заяви, че се стреми да удвои нетните си продажби от 2025 до 2035 г.

Poste Italiane засили офертата си за придобиване на Telecom Italia, тъй като държавната компания се стреми да си осигури контрол над бившия телефонен монопол на Италия. Акциите на Poste поевтиняха с 0,19, докато тези на Telecom Italia поскъпнаха с 2,41%.

Американските пазари останаха затворени в понеделник по случай Деня на труда в САЩ.

Спад в Азия

Основните индекси на водещите фондови борси в Азиатско-тихоокеанския регион регистрираха предимно понижения във вторник, тъй като рязкото покачване на японската йена натежа върху акциите, а подновеното напрежение между САЩ и Иран тласна цените на петрола нагоре, съживявайки опасенията относно инфлацията и по-строгата парична политика, пише Investing.com

Йената се превърна в най-големия фактор, влияещ върху азиатските пазари, след като достигна най-силните си позиции ниво от февруари насам. Валутата се достигна ниво от 152,89 йени за долар, тъй като инвеститорите се отдръпнаха от кери сделките и увеличиха прогнозите, че Японската банка може да затегне политиката си по-рано.

Това действие навреди особено на японските износители. По-силната йена намалява стойността на чуждестранните печалби, когато те се конвертират обратно в йени, което прави акциите, ориентирани към износ, по-малко привлекателни.

На този фон водещият индекс на Токийската фондова борса NIkkei 225 отчете спад от 1 130,51 пункта, или 1,7%, до 65 269,33 пункта.
Икономическата картина на региона остава смесена. Ревизираните данни на Япония показват, че икономиката е нараснала с 1,4% на годишна база през второто тримесечие, въпреки че темпът все още е под очакванията на икономистите. Реалните заплати са се повишили с 2,4% през юли, което е най-силното увеличение от май 2021 г. Това засилва аргументите за затягане на паричната политика от страна на Японската централна банка банка.
Китай донесе един от малкото светли лъчи на пазара. Износът през август е нараснал с 25% на годишна база, подпомогнат от търсенето на високотехнологични продукти и продукти, свързани с изкуствен интелект.
В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite напредна със 7,852 пункта, или 0,2%, до 3 940,55 пункта, докато индексът Shenzhen Composite се понижи с 3,54 пункта, или 0,14%, до 2 526,93 пункта
Хонконгският показател Hang Seng записа спад от 95,94 пункта, или 0,38%, до 25 317,18 пункт.
Южнокорейският бенчмарк Kospi се понижи с 40,87 пункта, или 0,58%, до 6 954,52 пункта.
Австралийският бенчмарк ASX 200 загуби 90,1 пункта от стойността си, или 1%, достигайки ниво от 8 920,8 пункта.
У нас
Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха предимно повишения в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете ръст от 7,95 пункта, или 0,56%, до 1 435,26 пункта. BGBX40 се повиши с 0,76 пункта, или 0,32%, до 235,41 пункта. BGTR30 регистрира спад от 1,36 пункта, или 0,12%, до 1 135,17 пункта. BGREIT напредна с 0,37 пункта, или 0,15%, до 240,19 пункта.

Business.dir.bg

√ Търговци: "Справедливата стойност" е поредният експеримент с цените на храните

От Сдружението за модерна търговия предупреждават, че новата формула няма да реши проблемите с ниската производителност, напояването и недостига на работна ръка

"Справедливата стойност" на храните е поредният експеримент, с който държавата се опитва да влияе върху цените, без да е ясно как точно ще работи новата методика и дали тя ще доведе до реално поевтиняване. Това е един от основните изводи от позицията на Сдружението за модерна търговия след края на общественото обсъждане на механизма.
Според изпълнителния директор на организацията Николай Вълканов самата методика трудно може да бъде обяснена на разбираем език, тъй като и държавата не е представила достатъчно ясно как ще функционира формулата.
"Аз няма как да обясня просто това, което предлага държавата, тъй като тя самата не може да го обясни по прост и ясен начин", заяви Вълканов пред bTV.
По думите му по време на работна среща в Министерството на икономиката дори авторите на формулата са признали, че в нея има грешки, а част от използваните изходни данни не са достатъчно релевантни към реалната ситуация на пазара. Сред проблемите той посочи информацията от стоковите тържища и данните за вноса. "По думите на самия земеделски министър Абровски и цените на вноса не са много релевантни, тъй като според него има внос на занижени цени. Ако според един министър данните за вноса не са коректни, как според друг министър това може да бъде рефер за каквото и да било, на всичко отгоре с претенцията да се нарича справедливо", коментира Вълканов.
Според него разговорът за цените на храните не трябва да се ограничава до производители, преработватели и потребители, защото разходи по веригата имат и търговците. Като пример той посочи земеделието и направи сравнение с Гърция, където според него се обработват и напояват значително повече земеделски площи. В България под 2% от площите се напояват, което според него пряко се отразява върху производството и цените. "Как може да си говорим тогава и защо да изместваме разговора в посока на някакви имагинерни понятия като "справедлива стойност", вместо да решаваме реалните проблеми", попита той.
От Сдружението за модерна търговия посочват, че вече съществуват частни платформи, които използват данни за цените, подавани ежедневно от търговските вериги към Комисията за защита на потребителите. Според Вълканов тези системи могат да послужат като основа за по-ефективен механизъм, вместо да се изгражда нова административна система.
Той предупреди и за допълнителни разходи за бизнеса при въвеждането на нови изисквания. "Всяка една такава административна мярка включва някакъв допълнителен ангажимент, който търговецът трябва да изпълни. Той е свързан с доразработването на IT системи и с ангажирането на човекочасове", обясни Вълканов. По думите му търговците още от

август миналата година подават данни към КЗП, което е наложило специална интеграция на информационните им системи. "Всичко това струва пари, всичко това го плащаме и ние през цените на храните", заяви той.

Според Вълканов основните проблеми с цените не започват от търговията, а много по-назад по веригата - при производителността и добавената стойност в българското земеделие. "Ние сме тръгнали да оправяме търговията, където може да си има някакви грешки, както във всяка една сфера на обществено-икономическия живот, но пак слагаме каруцата пред коня", каза той. Сред причините за ниската производителност той посочи качеството на семената, липсата на достатъчно напояване, начина на управление на стопанствата и високите разходи.

Разликата между цената на производителя и тази в магазина също не може да се разглежда изолирано, смята Вълканов. Като пример беше посочена динята - производители твърдят, че я продават за около 8-9 евроцента на килограм, докато крайната цена е многократно по-висока.

Вълканов обаче изрази съмнение, че големите търговски вериги купуват дини на толкова ниски цени. По думите му в разгара на сезона те са се продавали в големите вериги за около 25-29 евроцента за килограм, като цената зависи от сорта, произхода и начина на доставка.

Когато веригата е по-дълга, през нея преминават повече посредници, които също имат разходи и добавят своя марж.

"Там, където веригата е по-дълга, неминуемо минава през повече ръце. Всички тези ръце също искат да сложат нещо отгоре си. Те също полагат труд и трябва да купят същите неща, които си купуваме ние с вас от магазина", обясни той.

По тази причина според него не може автоматично да бъде обвиняван малкият търговец, който продава качествени български домати на по-висока цена. Той не може да реализира огромни количества, а част от продукцията му неизбежно се бракува.

Според Вълканов вносът не трябва да се разглежда като причина за високите цени. Напротив - когато българското производство не е достатъчно, вносът може да бъде естествен механизъм за поддържане на цените по-ниски. "Ако българските домати не са достатъчни като количество, за да задоволят нашето потребление, очевидно трябва да си внесем. Не само че трябва да си внесем, ами това е естествен механизъм да поддържаме цените ниски на вътрешния пазар", каза той. По думите му дефицитът на дадена стока неизбежно се отразява в посока на по-висока цена.

Вълканов постави под въпрос и ефективността на средствата, които държавата и Европейският съюз насочват към земеделието. По думите му тази година секторът получава рекордни средства - над 2 млрд. евро от европейско и национално финансиране. Според него обаче по-важният въпрос е не колко пари се дават, а какъв измерим резултат се постига с тях."Нека да излезе този човек и да каже: ние ще дадем 200 милиона повече. Това ще доведе ли до 5% повече българско мляко, до 7% повече български праскови, до нещо измеримо?", попита той. По думите му средствата трябва да бъдат насочвани към конкретни цели като напояване, модернизация, кооперииране, управление на риска и подобряване на инфраструктурата.

По отношение на цените на храните Вълканов посочи, че не при всички продукти се наблюдава значително поскъпване спрямо година по-рано. Той даде за пример млечните продукти, яйцата, свинското и пилешкото месо, при които според него цените до голяма степен са близки до миналогодишните. При плодовете и зеленчуците обаче картината е различна. "Аз не виждам как ще станат по-ниски. Първо, защото виждате какво е положението - вода няма, няма кой да бере", заяви той. Към проблемите се добавя и недостигът на работна ръка. Липсата на достатъчно хора в земеделието, складовете и търговията увеличава разходите и създава допълнителен натиск върху цените. Ако българското производство остане недостатъчно, вносът на по-ниска цена ще продължи да бъде по-лесният начин за запълване на дефицита.

Вълканов отхвърли твърдението, че българските производители нямат достъп до големите търговски вериги. Според него значителна част от стоките по рафтовете са български, но не всеки производител може да изпълни изискванията за необходимите количества, качество и подготовка на продукцията. Той посочи и че около половината от пазара е неорганизирана търговия - малки квартални магазини, пазари и директни продажби, които също дават възможност на производителите да реализират продукцията си.

Сред обсъжданите мерки е и инициативата "Кошницата с грижа". Вълканов заяви, че Сдружението за модерна търговия не участва в инициативата и изрази съмнение, че подобни механизми могат да заменят конкуренцията и свободното пазарно поведение. Той направи сравнение с Гърция, където според него е въведен различен модел, обхващащ не само търговците, но и производителите и преработвателите. Според него и там обаче подобни мерки имат цена, като създават допълнителни трудности за малките търговци.

В крайна сметка според Вълканов новата "справедлива стойност" няма да реши структурните проблеми на българския пазар. Административната формула сама по себе си няма как да доведе до трайно понижение на цените, ако остават нерешени проблемите с напояването, производителността, труда, енергията и организацията на земеделското производство. Основният въпрос според него не е как държавата ще изчисли "справедливата стойност" на една храна, а как ще създаде условия българското производство да стане по-ефективно и конкурентоспособно. "Трябва да направим нещо, което в значителна степен работи, когато нищо отзад по веригата не е както трябва", обобщи Вълканов.

√ ЕС мисли за нови данъци, за да напълни общия бюджет

Държавите членки трябва да посочат реалистични приходи от новите източници на финансиране и промените, които са готови да приемат

Държавите от Европейския съюз бяха призовани да посочат какви реалистични приходи могат да бъдат събрани чрез нови общоевропейски данъци и какви промени в съществуващата система са необходими. Целта е ирландското председателство на Съвета на ЕС да изготви нов компромис по финансирането на следващия дългосрочен бюджет на блока, съобщава Euronews.

Спорният въпрос за въвеждането на нови източници на приходи за ЕС, известни като "собствени ресурси", беше обсъден днес на среща на европейските посланици. Ирландското председателство използва разговорите, за да провери възможностите за постигане на нов компромисен пакет. "Огромното мнозинство от държавите членки са готови да работят по пакет от нови собствени ресурси и промени в съществуващата система", се посочва в документ, разпространен преди срещата.

В него обаче се отбелязва, че ако бъдат взети предвид всички критики към отделните предложения, крайният пакет би бил минимален. Затова, за да бъде постигнат съществен резултат, всички страни ще трябва да направят компромиси. На неформална среща на министрите миналата седмица няколко високопоставени представители на ЕС отново подчертаха, че собствените ресурси са важна част от следващата Многогодишна финансова рамка (МФР), отхвърляйки резервите на най-пестеливите държави.

Ирландското председателство провежда двустранни срещи с всички държави членки на равнище посланици и министри, докато председателят на Европейския съвет Антониу Кощa обикаля европейските столици за традиционните си годишни консултации. Според ирландското правителство сред първоначалните предложения на Европейската комисия най-голяма подкрепа има механизмът за въглеродна корекция на границата (CBAM), като много държави са склонни да обсъдят и по-висока ставка.

3e-news.net

√ Слабо понижение на цените сред основните европейски електроенергийни борси за сряда 9 септември

Румънската OPCOM затвори при цена от 162,70 евро/мвтч, а гръцката HENEX е с цена от 140,54 евро/мвтч за базова енергия

Румънската енергийна борса OPCOM затвори сегмента „Ден напред“ при цена от 162,70 евро/мвтч за базова енергия. Това сочат данните на борсата за 9 септември 2026 г. Пиковата цена ще бъде 129,35 евро/мвтч. Извънпиковата енергия е с цена от 196,04 евро/мвтч. Най-високата цена от 294,59 евро/мвтч ще бъде в част от 20-ия час. Най-ниска пък ще бъде цената в част от 11-ия час и тя ще е 31,14 евро/мвтч. Търгуваните обеми базова енергия ще бъдат 37 613,1 мвтч.

На гръцката енергийна борса HENEX средната цена за базова енергия на 9 септември ще бъде 140,54 евро/мвтч. Търгуваните обеми ще бъдат 388 737 мвтч. Максималната цена ще е 240,00 евро/мвтч и тя ще е в 19 ч. Минималната цена ще е в 12 ч и тя ще е 0,03 евро/мвтч.

При унгарската енергийна борса HUPX цената на базовата енергия за 9 септември е 160,64 евро/мвтч. Най-високата цена от 294,82 евро/мвтч ще бъде в част от 19-ия час. Най-ниска пък ще бъде цената в част от 11-ия час и тя ще е 9,01 евро/мвтч. Търгуваните обеми базова енергия ще бъдат 88 149,5 мвтч.

Базовата цена на електроенергията за 9 септември на Словашката енергийна борса ще е 153,41 евро/мвтч. Най-високата цена от 314,73 евро/мвтч ще бъде в част от 20-ия час. Най-ниска пък ще бъде цената в част от 11-ия час и тя ще е 49,53 евро/мвтч.

Базовата цена на електроенергията на Чешката енергийна борса е 158,23 евро/мвтч. Най-високата цена от 267,94 евро/мвтч ще бъде в 20 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 16 ч и тя ще е 87,55 евро/мвтч.

√ Новият европейски стандарт EN 18286 подпомага бизнеса в изпълнението на изискванията за изкуствения интелект

Публикуван е първият европейски стандарт, разработен в подкрепа на прилагането на Законодателния акт на ЕС за изкуствения интелект (AI Act), съобщиха от Центъра за управление на CEN и CENELEC (CCMC) и Българския институт за стандартизация (БИС), съобщи порталът на българската индустрия - industryinfo.bg

Новият европейски стандарт EN 18286, въведен в България като БДС EN 18286:2026 „Изкуствен интелект. Система за управление на качеството за регулаторните цели на Регламента на ЕС за изкуствения интелект“, е насочен към подпомагане на организациите при изпълнението на изискванията на европейския Законодателен акт за изкуствения интелект (AI Act). Според експертите от Центъра за управление на CEN и CENELEC (CCMC) и Българския институт за стандартизация (БИС) публикуването му е важна стъпка към постигането на съответствие с новата регулаторна рамка

Стандартът определя изискванията и дава насоки за дефиниране, внедряване и поддържане на система за управление на качеството в организации, които предоставят системи с изкуствен интелект (ИИ). EN 18286 не е специфично обвързан с конкретен сектор, а е част от по-широк набор от свързани стандарти, които се разработват, за да създадат последователна и изчерпателна рамка за въвеждане в експлоатация на високорискови системи с ИИ съгласно Регламент (ЕС) 2024/1689.

Как EN 18286 "променя правилата"?

"Този стандарт променя всичко. Той е първият по рода си и представлява фундаментална стъпка в осигуряване на спазването на законодателството при въвеждане в експлоатация на високорискови системи с ИИ. Заедно с останалите стандарти за въвеждане в експлоатация на такива системи, EN 18286:2026 допринася за изграждането на основите, необходими за надежден, сигурен и отговорен ИИ в цяла Европа", коментират експертите.

От CCMC и БИС изтъкват, че това е първият хармонизиран европейски стандарт относно регулаторните цели на законодателния акт, който е насочен към системите за управление на качеството, изисквани при високорискови технологии, базирани на ИИ.

EN 18286 предоставя конкретна рамка за управление, контрол на жизнения цикъл, документиране и последователност в начините, по които се разработват и поддържат системите с ИИ.

Какви са ползите от стандарта?

Очаква се новият стандарт да подпомогне организациите в изпълнението на приложимите регулаторни изисквания. Като високорискови системи с ИИ се определят приложения на изкуствения интелект, които представляват значителен потенциален риск за здравето, безопасността или основните човешки права. За примери се посочват приложенията на технологията в критичната инфраструктура, при наемането на работна ръка и в сферата на заетостта, както и в правоприлагането.

"Стандартите за високорискови системи с ИИ, като EN 18286, са важни, защото сривовете в системите с изкуствен интелект или пристрастни решения могат сериозно да увредят човешки животи, да откажат основни обществени или частни услуги и да причинят физически или обществени вреди. EN 18286 представлява важна стъпка към предоставянето на практическа и структурирана рамка на организациите за прилагане на управление на ИИ и доказване на съответствие с изискванията на Закона за изкуствения интелект на ЕС", поясняват специалистите.

На практика

Заложените цели на документа на практика означават, че компаниите ще разполагат с по-ясен план за доказване на съответствието с AI Act и по-специално с тези по чл. 17, който определя изискванията към доставчиците на високорискови системи с ИИ.

Отвъд покриването на изискванията, хармонизираните стандарти са основа за правна сигурност, като в допълнение допринасят за превръщане на регулациите в приложима инженерна практика и подкрепят по-общ европейски подход към надеждния ИИ, убедени са експертите.

От CCMC и БИС определят EN 18286 като важна стъпка, тъй като стандартът изпълнява функцията на един от първите градивни елементи в по-широка среда за стандартизация. Той ще подкрепя Закона за изкуствения интелект в критични области като управление на риска, киберсигурност, регистриране на данни и др.

Bloomberg TV Bulgaria

√ ЕС и Канада планират широкообхватен съюз за укрепване на партньорството

Споразуменията ще целят да обхванат всички области на отношенията, с цел максимално доближаване от правна гледна точка до членство в ЕС, без реално присъединяване

- Европейският съюз и Канада работят за нови отношения, които ще обхващат сфери от търговия до сигурност, за да компенсират глобалната силова политика, доминирана от САЩ и Китай.
- Дискусиите са особено фокусирани върху „стратегически способности“, като сътрудничество в областта на отбраната, космическите изследвания и научните изследвания, като Канада поставя по-задълбоченото партньорство с ЕС за основен приоритет.
- Споразуменията ще целят да обхванат всички области на отношенията, включително търговия, сигурност, вериги за доставки и критични суровини, с цел максимално доближаване от правна гледна точка до членство в ЕС, без реално присъединяване.

Европейският съюз и Канада работят за нови, всеобхватни отношения, които ще обхващат сектори от търговия до сигурност, тъй като трансатлантическите партньори се стремят да изградят нов съюз, за да компенсират глобалната силова политика, доминирана от САЩ и Китай.

Очаква се председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен, висшият изпълнителен директор на ЕС, да обяви плановете в обръщението си за състоянието на съюза в Страсбург, Франция, на 16 септември, според запознати с подготовката. Канадският премиер Марк Карни ще присъства на речта, след което ще се обърне към европейските законодатели на следващия ден.

Правителството на Карни е определило по-задълбоченото партньорство с ЕС като основен приоритет и активно разглежда всичко, освен реално членство, каза канадски служител, пожелал анонимност. Дискусиите са особено фокусирани върху „стратегически способности“, като сътрудничество в областта на отбраната, космическите изследвания и научните изследвания.

Не е ясно дали ще са необходими нови правни инструменти за формализиране на това партньорство, но тези дискусии продължават и правителството на Карни ще се консултира с канадските провинции и индустрии, каза служителят.

В забележителна реч на Световния икономически форум по-рано тази година Карни **предупреди**, че „международният ред, основан на правила“, е на практика мъртъв и призова така наречените средни сили да създадат нова глобална архитектура, за да се противопоставят на тактиките за натиск и сплашване от страна на великите сили в света. Той не спомена по име президента на САЩ Доналд Тръмп, но призова новите съюзи да бъдат последната линия на защита срещу държави, които налагат своята икономическа и военна мощ по свое желание.

Говорител на офиса на Карни отказа коментар по тази история. Говорител на Европейската комисия не отговори веднага на искане за коментар. Съдържанието на речта на фон дер Лайен следващата седмица все още се изготвя и може да се промени преди това.

Според източниците, споразуменията ще целят да обхванат всички области на отношенията, включително търговия, сигурност, вериги за доставки и критични суровини. САЩ и Канада наскоро обявиха **взаимни тарифи**, докато Тръмп многократно е критикувал търговските политики на ЕС и продължава да сигнализира за интерес към абсорбирането на Гренландия.

Макар и да не стане член на ЕС, ЕС и Канада искат да се сближат максимално правно, каза един от източниците. Двете страни са обсъдили и съвместна работа чрез Транстихоокеанското партньорство, многостранно търговско споразумение, в което Канада е член.

Канада е първата страна извън ЕС, която се присъедини към фонда на ЕС за военни поръчки на стойност 150 милиарда евро миналата година.

ЕС и Канада вече имат амбициозно търговско споразумение и партньорство в областта на сигурността и отбраната. Те проучват начини за задълбочаване на отношенията в рамките на това, което е правно осъществимо, както и за постигане на баланс между достъпа до единния пазар на блока и условията, които произтичат от това без пълноправно членство.

Планирано е двете страни да проведат среща на върха в Канада през октомври.

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите за 09 септември 2026 г.

БНТ, Денят започва"

- Тема: Инициативни комитети и кандидати: Какви са политическите изводи дни преди началото на кандидат-президентската кампания?
- Тема: Отново лоши резултати от PISA: Каква промяна на образователния модел е нужна
- Тема: От борсата до потребителите: Как се движат цените на едро на хранителните продукти
- Тема: В Кюстендилско: Защо 1/3 от реколтата от ябълки е унищожена

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Формулата за справедлива цена
  Гост - Николай Вълканов
- Тема: За кандидат- президентската двойка Йотова -Вълчев
- Тема: За ученическите резултати за 2025г от PISA

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2024 г. до днес може да намерите на адрес: https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm *В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.*